

Nationaløkonomi som obligatorisk Fag med sex ugenlige Timer. — Danmark og Norge staa derimod langt tilbage. I Sverig indgaar ifølge det den 2den Marts 1877 for den tekniske Højskole udfærdigede Reglement Nationaløkonomi som Undervisningsfag i Højskolens Læreplan. Ved «Skogsinstitutet» gives der, ifølge dertil taget Initiativ af «komiterade för ordnande af den tekniska undervisningen», siden 1875 Undervisning i Nationaløkonomi. Ved Slöjdskolen i Stokholm doceres nævnte Videnskab siden 1871. Ogsaa ved de lavere tekniske Skoler har man tænkt at indføre dette Fag, forsaavidt de nødvendige Lærerkræfter kunne skaffes tilveje. Derimod er Nationaløkonomien bleven udelukket fra den juridiske Embedsexamen («Hofrättsexamen»); men Kundskab heri forlanges af dem (kun et «Fåtal»), der aflægge «juris utriusque Kandidat-examen» og den «administrative Embedsexamen». *A. P.*

Det nordamerikanske Kvindearbejde. Den dygtige tyske Nationaløkonom Arthur von Studnitz berejste ifjor de Forenede Stater med det Hverv at undersøge de amerikanske Arbejderforhold. En udførlig Beretning herom har han afgivet til den preussiske Handelsminister, der havde overdraget ham dette Hverv. Beretningen vil senere udkomme i Trykken; et Par Brudstykker af den ere allerede blevne offentliggjorte. Det ene af de offentliggjorte Afsnit er betitlet «die nordamerikanische Frauenarbeit»

Forf. begynder med at fremhæve den velbekjendte Kjendsgjerning, at i Nordamerika er — modsat af hvad Tilfældet er i Evropa — Mændene talrigere end Kvinderne: ifølge den sidste amerikanske Folketælling har de Forenede Stater et Overskud af Mænd paa mer end 430,000. Imidlertid er Kvinden ikke i alle Staterne i Minoritet: Tallet paa Kvinder synker, jo mere man nærmer sig Vesten; men i Østen findes et næsten ligesaa stort Overskud af Kvinder som i Evropa: saaledes har Pennsylvania 5000, Connecticut og New Hampshire 7000, Rhode Island 8000, Maryland 15000, Virginien 30,000, Massachusetts 50,000 og New York 56.000 flere Kvinder end Mænd. Det er derfor naturligt, at Kvindens sociale Stilling er en anden i

Nationaløkonomi som obligatorisk Fag med sex ugenlige Timer. — Danmark og Norge staa derimod langt tilbage. I Sverig indgaar ifølge det den 2den Marts 1877 for den tekniske Højskole udfærdigede Reglement Nationaløkonomi som Undervisningsfag i Højskolens Læreplan. Ved «Skogsinstitutet» gives der, ifølge dertil taget Initiativ af «komiterade för ordnande af den tekniska undervisningen», siden 1875 Undervisning i Nationaløkonomi. Ved Slöjdskolen i Stokholm doceres nævnte Videnskab siden 1871. Ogsaa ved de lavere tekniske Skoler har man tænkt at indføre dette Fag, forsaavidt de nødvendige Lærerkræfter kunne skaffes tilveje. Derimod er Nationaløkonomien bleven udelukket fra den juridiske Embedsexamen («Hofrättsexamen»); men Kundskab heri forlanges af dem (kun et «Fåtal»), der aflægge «juris utriusque Kandidat-examen» og den «administrative Embedsexamen». *A. P.*

Det nordamerikanske Kvindearbejde. Den dygtige tyske Nationaløkonom Arthur von Studnitz berejste ifjor de Forenede Stater med det Hverv at undersøge de amerikanske Arbejderforhold. En udførlig Beretning herom har han afgivet til den preussiske Handelsminister, der havde overdraget ham dette Hverv. Beretningen vil senere udkomme i Trykken; et Par Brudstykker af den ere allerede blevne offentliggjorte. Det ene af de offentliggjorte Afsnit er betitlet «die nordamerikanische Frauenarbeit»

Forf. begynder med at fremhæve den velbekjendte Kjendsgjerning, at i Nordamerika er — modsat af hvad Tilfældet er i Evropa — Mændene talrigere end Kvinderne: ifølge den sidste amerikanske Folketælling har de Forenede Stater et Overskud af Mænd paa mer end 430,000. Imidlertid er Kvinden ikke i alle Staterne i Minoritet: Tallet paa Kvinder synker, jo mere man nærmer sig Vesten; men i Østen findes et næsten ligesaa stort Overskud af Kvinder som i Evropa: saaledes har Pennsylvania 5000, Connecticut og New Hampshire 7000, Rhode Island 8000, Maryland 15000, Virginien 30,000, Massachusetts 50,000 og New York 56.000 flere Kvinder end Mænd. Det er derfor naturligt, at Kvindens sociale Stilling er en anden i

Vesten end i Østen. I Østen udgjøre Kvinderne en større Del af Arbejderbefolkningen end i Vesten; men i Vesten er Tallet paa ny Brancher af Kvindearbejde større end i Østen.

I Statsadministrationen og de offentlige Kontorer er en betydelig Mængde Kvinder beskæftiget. Under Postvæsenet arbejde mange, og ikke blot, som hos os, i ganske underordnede, men ogsaa i mere overordnede Stillinger, med Gager, der kunne stige til 4000 Dollars aarligt. — I Treasury-Departement arbejde ogsaa mange, og til nogle Forretninger, f. Ex. som Tællere af Banknoter, bruges der udelukkende Kvinder, da de have vist sig dygtigere hertil end Mændene. Til Undersøgelsen af Banknoter, der antages at være falske, bruges ogsaa udelukkende Kvinder. Chefen for det Kontor, hvorunder denne Forretning hører, meddelte Hr. v. Studnitz, at Damerne havde erhvervet en saa stor Færdighed i Opdagelsen af Falsifikater, at ingen Mand kunde konkurrere med dem. — Ogsaa Krigsministeriet benytter Kvindearbejde. I de Forenede Staters statistiske Bureau arbejde mange Kvinder. — De mange Forsøg med Kvindearbejde under Telegrafvæsenet synes at have godtgjort, at der vel i Kvinderne kan faas en forholdsvis billig Arbejdskraft, men at Arbejdet virker skadeligt paa de unge Damer, saa at de trænge til hyppige Ferier, hvis deres Helbred ikke ganske skal ødelægges.

Som bekjendt have vi herhjemme begyndt at forsøge paa at bruge kvindelige Sættere. I Amerika har man gjort det samme Forsøg efter en betydelig større Maalestok. Man beregner dér, at en dygtig Sætterske ugenlig kan sætte og korrigere 30,000 m. For 1000 m faar hun omtrent 30 Cents*).

*) I de danske Bogtrykkerier bruges gjennemgaaende ikke Beregning pr. 1000 m, heller ikke, hvad tidligere har været brugt, pr. n, men Alfabetberegning. m er jo en af de bredeste Typer, maaske omtrent en halv Gang bredere end Gjennemsnitstypen. Dette maa man tage i Betragtning, naar man erfarer, at den danske Betaling pr. 1000 Alfabet er 28 Øre. Ved den nominelt høje amerikanske Betaling maa jo ogsaa bemærkes, at Livet i Amerika er saa meget dyrere end i Danmark. En Sætter, der sætter c. 60,000 Alfabet om Ugen, vilde tjene c. 17 Kr. om Ugen. At sætte 60,000 Alfabet om Ugen anses i de danske Bogtrykkerier som ikke nogen særdeles betydelig Præstation; mange danske Sættere sætte betydeligt mere.

Mange faa ikke Akkord-, men Ugeløn, og denne overstiger sjældent 10 Doll. Ved denne Løn forudsættes det, at Sættersken daglig sætter omtrent 6000 m, — en Arbejdspræstation, der dog siges at anstrænge hende meget. En Sætter, der i længere Tid har arbejdet sammen med Kvinder, beretter: »Paa Piger ere i Længden istand til at sætte mere end 5000 m om Dagen, medens en Mand sætter 7—8000. Pigerne staa tilbage, ikke fordi de ere mindre behændige, men fordi de ikke ere stærke nok. De kunne ikke sætte mere end 8 Timer, og selv denne Arbejdstid udmatter dem i høj Grad. Derfor kunne de kun sjældent holde ud at være Sættersker i mange Aar.» Saavel de mandlige som de kvindelige Sættere selv og Læger ere enige om, at Skriftsætning er et meget trættende Arbejde for Kvinder. De kunne i Almindelighed ikke, som Mændene, staa op, men maa sidde ned; de lide af Hoved- og Rygsmerter, ere i det Hele sygelige og trænge til jævnlige Ferier. — Paa mange Steder i de Forenede Stater have Sætterskerne mødt megen Modstand hos Sætterne, fordi de trykkede Lønnen ned. — Fra Sætterskernes Side klages der over, at de for det samme Antal m ikke faa samme Løn som Mændene, og de paastaa, at endog de Blade, der stærkest tage Ordet for Kvindearbejde og Kvindens Rettigheder, ikke genere sig for paa denne Maade at behandle Kvindekjønnets uforholdsmæssigt haardt.

Forf. giver en Mængde Detailoplysninger om de forskjellige Grene af Kvindearbejdet, og slutter sit Arbejde med en tabeltarisk Oversigt over det nordamerikanske Kvindearbejde. Denne Oversigt støtter sig til den sidste Folketællings Resultater. Nogle af Tallene forekomme os uforstaaelige; Ansvarer for dem maa imidlertid vedkommende nordamerikanske Statistikere bære, ikke den tyske Meddeler. Oversigten tæller mellem 2 og 300 forskjellige Brancher. Tallet paa Kvinder over 10 Aar angives til 13,970,079, og deraf opføres som »arbejdende Kvinder» 1,836,288. Det huslige Tjenestetyende tæller 867,354 Kvinder; derefter kommer Landbruget, der dog beskæftiger et forholdsvis ikke saa meget stort Antal Kvinder. Af kvindelige Læger anføres 625, desuden 24 Tandlæger; af Gejstlige 67; af Advokater 5; 115 ere Skribenter og 35 Journalister; 100 Kvinder »lade sig se for Penge».

Afhandlingen indeholder ogsaa nogle Notitser om Kvinde-Strikerne i Stoneham og i Lynn 1872, samt om nogle kvindelige Fagforeninger, hvoraf de Forenede Stater have ikke faa.

A. P.